

Sigarayla Mücadele Zayıf Çünkü

— Recep K. · 12 Şubat 2020

SİGARAYLA MÜCADELE ZAYIF, ÇÜNKÜ...

2013 yılı. Kilis'te yaz günü su almak için bir büfeye gittim. Büfeci "şurada biraz dinleneyim" teklifimi kabul edip tabure gösterdi. Birazdan bir polis sigara almaya geldi. Büfeci "tekeli mi kaçak mı?" diye sordu. Polis "kaçak olsun" deyince büfeci tekeli sigaralarının olduğu rafa uzanmıştı ki vazgeçti ve kaçak sigaraların olduğu raftan istenileni verdi.

Benim şaşkınlıkla olayı seyrettiğimi anlayan büfeci "neden öyle bakıyorsunuz?" diye hayretle bana sordu. Ben de "az önce polise kaçak sigara verdiniz, değil mi?" diye sordum. Gayet sakin bir tavırla "evet" dedi. Onun için çok sıradan bir olaydı anlaşılabilir. Ben Düzceli olduğumu, ülkenin batı taraflarında böyle bir durumun mümkün olmadığını falan anlatmaya çalışırken büfeci "burası Kilis" diye sözü kesti. Daha sonra meselenin sadece kaçak sigara meselesi olmadığını anladım tabii.

Bu hadiseden bir hafta sonra kaçak sigaraların toptan satıldığı pasaja polis baskını yapıldığını, gözaltılar olduğunu öğrendim. Çarşı karışmıştı adeta fakat bu onlar için çok da abartılacak bir durum değildi. Herkes sakindi, ben her iki olayı telif etmekte zorlanıyordum. Merakım iyice depremişti.

Daha sonra "kaçakçılık" meselesinin sadece Kilis'e özel olmadığını, sınır illerinin tamamında hayatın bir gerçeği olduğunu, o şehirlerde yaşayan hemen herkesin bir şekilde tele gittiğini, hatta türküsünün bile yapıldığını (Antep'in hamamları) öğrendim. Gerçi türküyü çok önceden biliyordum lakin güftesinin farkına yeni varmıştım. Nasıl yapıldığı, yapılabildiği, neden tedbir alın(a)madığı ve bir çözüm üretilmediği bu yazının konusu değil elbette.

Sigara, zaman zaman desibeli alçalsa da, bu ülkenin hatta dünyanın hep gündeminde. Bir tarafta sigara lobisi bir tarafta sağlık lobisi, kendi amaçları için kıyasıya bir savaş vermekte. Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın "sigara haramdır" açıklaması kanaatimce tartışmayı daha da derinleştirdi. Çünkü, sigara içen diyanet görevlilerinin sayısı çok fazla ve bu yüzden sigaranın haram oluşunun cemaat açısından bir yaptırımını olmuyor.

Sigaraya yapılan zamlar, paketlerin üzerine konulan resimler, sigara yasağının delinmesi, ilgili kanunun işlevsizleştirilmesi vb tartışmalar yaşanırken aklıma yıllar önce (2009) yerel bir radyoda yaptığım röportaj geldi. Doç. Dr. Osman Elbek ve Doç. Dr. Pınar Pazarlı, sigara karşıtı çalışmalarlarıyla Türkiye'nin yakından tanıdığı iki isimle verdikleri mücadeleyi ve sigara yasağını konuşmuştuk. (İlgili röportaj için: http://www.edebiyatevi.com/yazi/6960_rop:-fatih-bahtiyar--yrd.-doc.-dr.-osman-elbek-ve-yrd.-doc.-dr.-pinar-pazarli.html)

Sözkonusu röportajda Osman Elbek hocamın şöyle bir sözü vardı: "Türkiye'de sağlığa en büyük katkı Maliye Bakanlığı yapabilir. Her gün sigaraya zam yaparsa, sağlığa bundan daha iyi katkı olamaz." Sigaraya yapılan zamların sağlığa katkısı olmuş mudur? Olduysa da ne kadardır bilemiyorum fakat sigarayla mücadelede yeterli olmadığı açık.

Sigarayla hatta biraz daha genişletirsek zararlı alışkanlıklarla mücadelede Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı'nın hem çok çalışması hem de hakkaniyetli olması gerekiyor. Sigara içen bir imamın verdiği "haramdır" fetvasının cemaatte işlevselliği ne kadarsa sigara içen bir polisin kaçakçılıkla mücadelesi de o kadardır. Ayrıca, sigara ile mücadele salt "yasakçılık", sağlıklı yaşam ve "haramdır" olayı değildir. Bataklığı kurutma işlemi yapılmadığı sürece daha çok canlar yanacak ve ocaklar sönecektir. Sınır illerinde yaşayan insanların neden tele gittiğini, bu sorunun/zaafın istihdamla ilgisini de tartışmak gerekiyor.

Yine aynı röportajda Pınar Pazarlı hocamın "pasif içicilik" konusunda söylediği sözler çok önemli: "Yıllardır içmedikleri halde, içenler kadar risk alan bir gurup var. Çocuklar da bu gurubun içinde ve onlar inanılmaz derecede etkileniyorlar. Onlara bu konuyu aktarabilmek ve haklarına sahip çıkmalarını sağlamak lazım." Evet, sigara içmediği halde en az içenler kadar zarar gören "pasif içiciler" haklarını savunma konusunda biraz daha cesur olmalılar. Özellikle en büyük risk gurubu çocuklar elbette. Milli Eğitim Bakanlığı bu konuda çocukları hem bilinçlendirmeli hem de cesaretlendirmeli. Tabi sigara içmeyen öğretmenlerle...

Konu yine eğitime geldi, iyi mi!

* * *

Fotoğrafın hikayesi:

Yerel bir markette gördüm yazıyı. İlgimi çekti. Kasiyere "ne demek bu?" diye sordum. "Abi ben de anlamıyorum. İnsanlar sigara alırken üzerindeki fotoğrafa göre seçiyorlar. "Bir diğer kasiyer de "burada yazı olduğu halde ısrar edenler bile var" dedi. Benim fikrim şu: İnsanlar sigaradan ölmeye razılar fakat paketlerin üzerindeki resimlerden razı değiller.